

TERNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Goedkeuring Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027

Samenvatting

Het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 geeft invulling aan de algemene doelstellingen van het GLB, zoals opgenomen in artikel 5 van de GLB-verordening (EU) nr. 2021/2115 en beoogt hiermee het bevorderen van een slimme, concurrerende, veerkrachtige en gediversifieerde landbouwsector, de ondersteuning en versterking van de milieubescherming en de versterking van de sociaal-economische structuur van de plattelandsgebied.

Met ingang van 1 januari 2023 is het nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van toepassing.

- Op 5 december 2022 keurde de Europese Commissie het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023-2027 goed.
- Op 15 maart 2023 keurde het Team Mer het voorliggende plan-MER voor het Vlaams Gemeenschappelijk LandbouwBeleid 2023-2027 goed

Het GLB Strategisch Plan wordt bij deze ook aan de Vlaamse regering voorgelegd ter goedkeuring.

1. SITUERING

Het nieuwe Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) is gestart op 1 januari 2023 en loopt 5 jaar. Hiertoe moesten volgens art.118 van de GLB-verordening 2021/2115 de lidstaten hun GLB Strategisch Plan officieel indienen bij de Europese Commissie. België kreeg als enige lidstaat een uitzondering om 2 regionale strategische plannen op te stellen: een Vlaams en een Waals plan.

De Europese instellingen voorzien in een regelgevend kader (de “GLB-verordening” (EU) nr. 2021/2115), waarbinnen elke lidstaat een GLB Strategisch Plan (GLB-SP) moet opstellen en indienen bij de Europese Commissie.

Elke lidstaat (of ingeval van België regio) heeft een plan opgesteld dat beantwoordt aan de noden en uitdagingen van deze lidstaat/regio.

In het voorjaar van 2021 vonden een aantal IKW's plaats (31/03, 1/04, 19/04, 21/04, 29/04, 10/05) over het ontwerp GLB-plan, gevolgd door een validatie in de schoot van de Vlaamse regering.. Vervolgens werd de kennisgevingsprocedure in kader van de MER opgestart.

In het najaar van 2021 werd in IKW's dd 29/10, 15/11, 18/11, 19/11, 22/11 het ontwerp GLB-plan besproken met oog op de opstart van het openbaar onderzoek van de plan-MER. Het ontwerp GLB-plan zoals finaal bezorgd aan de ex-ante evaluator om het plan-MER rapport te kunnen opstellen, werd ook bezorgd aan de kabinetten op 3 december 2021.

In overeenstemming met artikel 4.2.11 van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) werd een openbaar onderzoek voor het ontwerp plan-MER en het ontwerp van het Vlaams GLB Strategisch Plan 2023 – 2027 georganiseerd van 14 januari 2022 tot en met 14 maart 2022. Ook op 14 januari heeft het Departement Landbouw en Visserij het ontwerp GLB-plan bezorgd aan de SALV en aan de Minaraad.

In de bespreking van het GLB-SP in de schoot van de Vlaamse Regering op 22 februari 2022, besloot de Vlaamse Regering om het beoogde Vlaamse GLB-plan principieel te valideren met het oog op indiening bij de Europese Commissie voor beoordeling en goedkeuring door de Europese Commissie. Daarbij werd de minister, bevoegd voor landbouw, gemachtigd om alle nodige formaliteiten, af te handelen met het oog op het doorlopen van de goedkeuringsprocedure van dit plan bij de Europese Commissie en het Vlaamse GLB-plan, na de verwerking van de resultaten van de plan-MER (incl. openbaar onderzoek) en het doorlopen van de goedkeuringsprocedure bij de Europese Commissie, voor formele goedkeuring aan de Vlaamse regering voor te leggen.

Op 11 maart 2022 is het ontwerp GLB-SP ingediend bij de Europese Commissie. Op 25 mei heeft de Europese Commissie haar bevindingen bezorgd, via de zogenaamde "observatiebrief". De observaties waren onderzocht en beantwoord. Op basis van deze besprekingen met de Europese Commissie werd een herwerkte versie ingediend in november 2022.

Op 5 december 2022 gaf de Europese commissie, na een interne consultatie bij de verschillende Europese diensten, het Vlaamse Strategisch GLB plan haar goedkeuring. (bijlage 4)

Op 15 maart 2023 keurde het Team Mer het voorliggende plan-MER voor het Vlaams Gemeenschappelijk LandbouwBeleid 2023-2027 goed (bijlage 3). In die goedkeuring wordt verwezen naar een gunstig advies ANB op de passende beoordeling. Er werd rekening gehouden met de goedgekeurde Plan-MER en de inspraak en opmerkingen bij het Openbaar onderzoek (bijlage 5) en de bevroegde adviesraden (bijlage 6). Inspraak en opmerkingen die betrekking hadden op de MER, werden verwerkt en zijn terug te vinden in bijlage 2 van de MER (bijlage 2).

2. INHOUD

In bijlage 1 is het volledige GLB Strategisch Plan te raadplegen zoals goedgekeurd door de Europese Commissie na aanpassingen op basis van de observatiebrief en het openbaar onderzoek.

Het GLB-SP omvat 2 pijlers met elk een eigen Europees begrotingsfonds in gedeeld beheer door Vlaanderen en de Europese Commissie:

- Pijler 1: de rechtstreekse betalingen en een aantal marktmaatregelen (operationele programma's groenten en fruit en bijenteeltprogramma).
- Pijler 2: de plattelandsmaatregelen, waarvoor cofinanciering vanuit Vlaanderen vereist is.

De kern van het GLB-SP zijn uiteraard de concrete steunmaatregelen, m.n. de "interventies". Deze interventies zijn gebaseerd op de verschillende interventietypes waarin de GLB-verordening voorziet:

- Rechtstreekse betalingen ('directe steun');

- Basisinkomenssteun voor duurzaamheid: deze betalingen worden voorzien via betalingsrechten aan actieve landbouwers.
  - Ecoregelingen: dit zijn bijkomende inspanningen op basis van eenjarige, vrijwillige maatregelen die bijdragen aan milieu- en klimaatdoelen. Hiervoor wordt 25% van het budget van de eerste pijler, na overheveling, voorzien.
  - Herverdelende inkomenssteun voor duurzaamheid: waarbij bedrijven voor 0 tot 30 ha een extra steun krijgen. Hiervoor wordt 10% van het budget van de eerste pijler, na overheveling, voorzien.
  - Gekoppelde rechtstreekse betalingen voor subsectoren die omwille van economische, sociale of milieuredenen van overheidswege dienen ondersteund te worden. In Vlaanderen wordt de bestaande premie voor zoogkoehouders en vleeskalveren afgeschaft en vervangen door een premie voor de gespecialiseerde zoogkoeienhouderij, gekoppeld aan een aantal instapvoorwaarden rond graslandbeheer en ruwvoederwinning. Hiervoor wordt 8% van het budget van de eerste pijler, na overheveling, voorzien.
  - Aanvullende inkomenssteun voor jonge landbouwers: via deze betaling worden de jonge landbouwers gedurende de eerste jaren na vestiging bijkomend ondersteund. Hiervoor wordt 3% van het budget van de eerste pijler, na overheveling, voorzien.
- Sectorale steun:
    - de operationele programma's groenten en fruit
    - het bijenteeltprogramma
  - Plattelandsontwikkeling:
    - dit zijn de maatregelen uit de 2de pijler. Sommige maatregelen uit PDPO III worden (in bijgestuurde vorm) verder gezet, maar er zijn ook nieuwe interventies
    - ze zijn onder te verdelen in 5 types:
      - Milieu-, klimaat- en andere beheerverbintenissen. Vlaanderen voorziet in meerdere agromilieu-klimaatmaatregelen en beheerovereenkomsten en in een interventie ter reductie van het antibioticagebruik.
      - Investeringsmaatregelen. Het Vlaamse GLB-SP bevat diverse VLIF-interventies en ook inrichtingsmaatregelen in Natura2000 en gebieden met hoge natuurwaarden.
      - Vestiging van jonge landbouwers en het opstarten van bedrijven. In het Vlaamse GLB-SP zijn hieronder 2 interventies opgenomen: de VLIF opstart en overname door jonge landbouwers en de nieuwe interventie VLIF opstart van of omschakeling naar een toekomstgerichte duurzame ondernemingsstrategie.
      - Samenwerking. Dit omvat de interventies rond EIP, Leader en Dierenwelzijnslabel.
      - Kennisuitwisseling en informatie. In het GLB-SP zijn er 2 interventies rond vorming en advies (nl. vraag gestuurd en aanbod gestuurd) en de interventie rond demonstratieprojecten.

Belangrijk is dat de rechtstreekse betalingen en de areaal- en diergebonden Pijler2-verbintenissen onderworpen zijn aan de conditionaliteit. Net zoals de randvoorwaarden die gelden in het huidige GLB 2014-2022 is de conditionaliteit opgebouwd uit enerzijds beheerseisen voortvloeiend uit Europese verordeningen en richtlijnen met betrekking tot klimaat en milieu, volksgezondheid, gezondheid van planten en dierenwelzijn, en anderzijds normen voor het in goede landbouw- en milieuconditie (GLMC) houden van landbouwgrond volgens de thema's klimaatverandering, water, bodem, biodiversiteit en landschap. Deze conditionaliteit is ten opzichte van de vorige GLB-periode stevig aangescherpt.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De budgettaire impact voor de Vlaamse overheid wordt met name bepaald door het principiële engagement tot medefinanciering van de te cofinancieren GLB-interventies (bijteeltprogramma en pijler 2).

Voor het bijteeltprogramma is er een Vlaamse cofinanciering van 50%.

Voor het “reguliere” Pijler 2-budget (dit is de initiële toewijzing, zonder transfer) werd beslist om voor elke interventie een financiering te voorzien van 43% ELFPO en 57% Vlaams. Dit betekent dat er 271,17 miljoen euro Vlaamse cofinanciering zal nodig zijn voor de volledige periode 2023-2027 (waarvan 202,17 mio EUR voor Beleidsdomein Landbouw en Visserij en 69 mio EUR voor beleidsdomein Omgeving). Het benodigde krediet voor cofinanciering zal voorzien worden binnen de middelen van de respectievelijke beleidsdomeinen.

De Inspectie van Financiën gaf een positief advies op 20 november 2022.

De minister van Begroting verleende het begrotingsakkoord op 28 november 2022.

B. ESR-TOETS

Dit voorstel betreft de validatie van een meerjarig Europees werkprogramma gefinancierd uit het Europees Landbouwarantiefonds en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling. Een ESR-toets is hiervoor bijgevolg niet vereist.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De impact op het personeel van de Vlaamse overheid is in de eerste plaats en grotendeels terug te leiden tot de vaste en verplichte taken die door de bevoegde autoriteiten opgenomen worden als beheerautoriteit en autoriteit die de betalingen ontvangt van de Europese Commissie. Dit heeft met name betrekking op het programmabeheer (incl. communicatie en zichtbaarheid), monitoring van de programma uitvoering en de organisatie van de controle op de uitgaven gelinkt aan het GLB-SP.

Een aantal personeelsleden worden gedeeltelijk gefinancierd uit het budget voor technische bijstand, hetgeen volledig zal bestaan uit Europese middelen. Deze impact is bijgevolg budgettair neutraal en wordt opgevangen binnen het bestaande personeelsbestand en personeelsbudget zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Wat de 2 maatregelen rond LEADER betreft, worden de respectievelijke financiële verdeelsleutels en andere afspraken (personeel) tussen Vlaanderen (VLM als bevoegde beheredienst) en de provincies in bilateraal partnerschap opgesteld en in een overeenkomst vastgelegd.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist om het GLB Strategisch Plan, zoals opgenomen in bijlage 1 en finaal goedgekeurd door de Europese Commissie, formeel goed te keuren.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Jo Brouns

Bijlage 1: Vlaams GLB Strategisch Plan zoals goedgekeurd door de Europese Commissie.

Bijlage 2: het definitief strategisch Milieueffectenrapport voor het GLB Strategisch Plan

Bijlage 3: Goedkeuringsverslag van het plan-MER Vlaams Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2023-2027

Bijlage 4: Uitvoeringsbesluit van de Europese commissie ter goedkeuring van het Vlaamse GLB Strategisch Plan

Bijlage 5: Antwoordnota Openbaar Onderzoek

Bijlage 6: Antwoordnota adviesraden